

Volume 7/1 March 2019

p. 1/18

LOVE IN MEHMET GULER'S STORIES

Mehmet Güler'in Öykülerinde Sevgi¹

Emine GÜLER²

Şerife AKPINAR³

Abstract

Child Literature is an area which started with translated works from the period of Tanzimat Reform onward and developed rapidly during the Republic Period. Child Literature, which developed in a much more delayed way when compared with European countries, gained much popularity particularly from 90's and onward. Furthermore, authors who took a child's psychology and the factors such as characteristics of a period during which a child grows up began to produce the regarding works. Of these writers, Mehmet Guler, who has been reputed "to write for three generations" (child-young-adult) according to what he says, has been more famous for his works towards children, though. With great sensitivity led by the teaching occupation, he has utilized the child literature as a means for the child education and he has made use of the behavioral skills and values which he targeted at in his works via his original fictions. He thinks that child literature possessing a literary delicacy both gives a child the reading habit and attaches a great importance in the sense that it is furnished with educational values for children and, therefore, aims to train a good person. Humanistic values aimed to have children acquire are not conveyed in a didactic manner but with subtle messages. In this study, the value of love and its dimensions prevalent in the stories which Mehmet Guler wrote for children have been taken into consideration. According to Guler, love is the essence of all values. The concept of love in the author's works differ in such themes as family love (parental mother-child, father-child love; sibling love), life joy, nature love, animal love, school love, national love and language love.

Key words: Mehmet Guler, child literature, child training, the value of love.

Öz

Çocuk edebiyatı ülkemizde Tanzimat Dönemi'nden itibaren çeviri eserler yoluyla başlayıp Cumhuriyet Dönemi'nde hızlı gelişme göstermiş bir alandır. Avrupa ülkelerine nazaran ülkemizde gecikmeli olarak gelişen çocuk edebiyatı, özellikle 90'lı yıllardan itibaren büyük önem kazanmıştır. Çocuk psikolojisi ve çocukların gelişim dönemi özellikleri gibi etkenleri göz önünde bulunduran yazarlar da bu alana yönelik eserler vermeye başlamışlardır. Bu yazarlardan biri olan Mehmet Güler de "üç kuşak için (çocuk-geç-yetişkin) yazan bir yazar" olmakla birlikte daha çok çocuklara yönelik eserleriyle tanınmıştır. Öğretmenlik mesleğinin verdiği duyarlılıkla çocuk edebiyatını çocuk eğitimine araç kılmış, çocuklara kazandıracığı davranış ve değerleri yaptığı özgün kurgular aracılığıyla eserlerinde işlemiştir. Yazara göre çocuk edebiyatı, edebî bir zevk barındırarak çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmanın yanı sıra çocukları eğitsel yönden besleyen değerler taşıması ve böylelikle "iyi insan" yetiştirmeyi amaçlaması yönüyle çocuk eğitimi açısından önem arz eder. Yazarın eserlerinde çocuklara kazandırılmak istenen insani değerler, didaktik bir üslupla değil örtük iletiler aracılığıyla taşınır. Bu çalışmada Mehmet Güler'in çocuklara yönelik olarak yazdığı öykü-

¹ Bu çalışma "Çocuk Edebiyatı Kapsamında Mehmet Güler'in Eserleri Üzerine Bir İnceleme" adlı basılmamış yüksek lisans tezinden (Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2014) yola çıkılarak hazırlanmıştır.

² Dr., İstanbul Büyükşehir Belediyesi Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu, Türkçe Öğretmeni. E-posta: guleremine@gmail.com

³ Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üni., Ahmet Keleşoğlu Eğt. Fak., Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğt. Bölümü, Türkçe Eğt. ABD. E-posta: sakpinar@erbakan.edu.tr

lerde ön plana çıkan “sevgi değeri” ve boyutları ele alınmıştır. Güler’e göre sevgi, tüm değerlerin özüdür, bu nedenle de yazarın tüm eserleri bu değere dayanmaktadır. Yazarın eserlerinde sevgi kavramı; aile sevgisi (anne-çocuk, baba-çocuk, kardeş sevgisi), yaşama sevinci, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, okul sevgisi, vatan sevgisi, ana dili sevgisi gibi temalarla çeşitlilik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Güler, çocuk edebiyatı, çocuk eğitimi, sevgi değeri.

Giriş

Çocuklar; sağlıklı nesillerin yetişmesinde, kültür aktarımının sağlanmasında gelecekle bağ kurulan köprülerdir. Bu nedenle onlara uygulanan eğitim programları nasıl bir toplum istendiğiyle yakından ilişkilidir. Bireye verilecek eğitimin, içinde bulunulan toplumun ihtiyaçlarından kopuk olması beklenemez.

Bireyi eğitme sürecinde faydalanılan yollardan biri de edebiyattır. Özellikle toplumsal gelişmeye yönelik bir anlayışla üretilen edebî eserler kitleleri aydınlatma işlevi görür. Bir eserin edebî olabilmesi için bazı niteliklere sahip olması gerekir. Bu niteliklerden en önemlisi eserdeki kurgu, konu, karakterden ziyade tüm bunların ele alınış biçimi yani yazarın dili kullanma gücüdür. Çocuk edebiyatı ürünlerinde bu durum daha büyük bir özen gerektirir. Çünkü “çocuğa uygun” üslup; eserin, dolayısıyla yazarın başarısını gösterir. Çocuk edebiyatı metinlerinin çocuğun bilişsel ve duyuşsal gelişimine uygun olarak kurgulanması, kurgudaki düğümlerin çocuğun hayata bakışını ve yaşadıklarını yansıtabilmesi, çözümlerin ise yazar tarafından okuyucuya bırakılması metnin işlevini daha etkin biçimde yerine getirmesini sağlar.

Her edebî eser, okuyucusuna birtakım düşünce ve duyguları aktarma isteği taşımaktadır. Söz konusu çocuk edebiyatı olunca yazılacak eserin başlı başına bir sorumluluk taşıdığı açıktır. Çünkü eserin; bireye kazandırmak istediği düşünce ve davranışlar vardır. Bu kazanımlar da “değer” kavramı ile karşılaşılır. “Değerler; genelde inanılan, arzu edilen ve davranışlar için bir ölçek olarak kullanılan olgulardır. İlk defa Znaniecki tarafından sosyal bilimlere kazandırılan değer kavramı, Latince ‘kıymetli olmak’ veya ‘güçlü olmak’ anlamlarına gelen ‘valere’ kökünden türetilmiştir” (Bilgin, 1995: 83). Çelikkaya (1996: 168) değeri; bir toplum, bir inanç, bir ideoloji içinde veya insanlar arasında kabul edilmiş, benimsenmiş ve yaşatılmakta olan toplumsal, insani, ideolojik veya ilahî kaynaklı her türlü duyuş, düşünüş, davranış, kural ya da kıymetler olarak tanımlamıştır. Eğitim, değerleri içine alan geniş bir kavramdır. Amacı insanı iyi yetiştirmektir. Buradaki iyi ifadesinden kasıt; toplumla ve ailesi ile uyumlu, mutlu, iyi bir sosyal role sahip bireydir. Hedeflenen bu düşünceyi gerçekleştirmek çok kolay değildir. Özellikle de günümüzde değerler hızla ve sürekli değişim içindeyken ailelerin işi gittikçe zorlaşmaktadır. Toplum değerleri açısından tehlikeli olan; farklı milletlere ait değerlerin sosyal onay olmaksızın kabul edilmeye başlanmasıdır. Değişmeler, özellikle çocuklar ve gençler üzerinde etkili olmaktadır. Bunun sonucu olarak anne babasından, aile büyüklerinden farklı değer algılarına sahip gençler, çocuklar yetişmektedir. Yaşlı kuşaklar, gençlerin gittikçe saygı, sevgi, sorumluluk, aileye bağlılık vb. değerlerden yoksunlaşmaya başladığını ifade etmektedir. Bir toplumun değerleri ile olan bağı kopmuşsa o toplumun ayakta durması zorlaşacaktır. Bu nedenle toplumların aydınlarına düşen, eserleriyle bu değerleri yeni nesillere kazandırmaktır.

Mehmet Güler’in Hayatı

20 Eylül 1944’te Sivas’ta yoksul bir ailede dünyaya gelen Mehmet Güler, ekonomik olanaksızlıklara rağmen okumayı önemli gören bir anlayışla yetişmiştir.⁴ İlk öğrenimini kö-

⁴ Mehmet Güler’in hayatına dair bilgiler ve yazarın edebiyata ilişkin görüşleri, 14.07.2013 tarihinde Çağaloğlu Gazeteciler Derneğinde kendisiyle yapılan görüşme notlarından derlenmiştir. Ayrıntılı bilgi için bk. Güler, Emine (2014). *Çocuk Edebiyatı Kapsamında Mehmet Güler’in Eserleri Üzerine Bir İnce-*

yünde gördükten sonra 1962'de Pamukpınar İlköğretmen Okulunu, 1964'te de Balıkesir Necatibey Eğitim Enstitüsünün Edebiyat Bölümünü bitirir. 1993'e kadar -28 yıl- çeşitli devlet okullarında Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yapar. 1993'ten sonra görevine Gebze'de üstün zekâlı çocuklara yönelik eğitim veren bir okulda devam eder. Güler, bu sürecin ona çok şey kattığını, kendisini öğretmenlikte daha fazla geliştirme olanağı bulduğunu ifade eder. 2000 yılında öğretmenlik mesleğinden emekliye ayrılır.

Mehmet Güler, yazın dünyasına ilk olarak 1970 yılında "Yeni A" dergisinde yayımlanan bir öyküyle adım atmıştır. Pek çok öyküsü ders kitaplarında yer almıştır, bazıları ise yabancı dillere çevrilmiştir. 1992'de 'Uçurtmam Bulutlardan Yüce' adlı öyküsü çocuk filmi olarak çekilip TRT'de yayınlanmıştır (Işık, 2006: 825). Yazar, 1970'ten bu yana Türk yazın dünyasında üç kuşak için -çocuk, gençlik, yetişkin edebiyatı- öykü, roman, makale ve deneme türünde eserler vermeye devam etmektedir.

Mehmet Güler, edebî kişiliğinin büyük ölçüde çocukluğundan itibaren nasıl oluşmaya başladığını şöyle ifade eder: "İlkokul döneminde çocuk kitapları ve dergileri bulma şansımız yoktu. Birkaç masal kitabına, halk hikâyeleri kitaplarına ancak ulaşabilmişimdir. Yoksun ve yoksul bir çevreydi. Bu dönemde büyüklerimden pek çok masal dinledim. Sivas çevresi, halk ozanlarının yurduydur. Bugün de öyle... Kasabamıza Aşık Veysel, Talibi Coşkun, Ali İzzet gibi değerli ozanlar gelirdi. Onları çok dinledim, etkilendim." Güler, özellikle lise yıllarında çeşitli eserler okuyarak yazın dünyasını tanımaya başlamıştır: "Gerçek anlamda kitaplarla tanışmam öğretmen okulu yıllarımda oldu. Okulumuz yatılıydı, dağ başındaydı. Ailemizden uzaktık. Ders dışı zamanımızı ya top sahalarda geçirirdik ya da kütüphanede. Ben kitap kurtlarından birisiydim. Milli Eğitim Bakanı Hasan Âli Yücel döneminde çevrilmiş dünya klasikleriyle doluydu kütüphanemiz. Kendi elimle yapıp ciltlediğim özel defterime beğendiğim şiirleri yazardım. Kısa öyküler yazdığımı, günlükler tuttuğumu biliyorum. Varlık dergisi düzenli olarak kütüphanemize gelirdi. Necati Cumalı'nın, Bedri Rahmi'nin, Cahit Külebi'nin şiirlerini çok severek okur, ezberlerdim. Melih Cevdet'in, Nurullah Ataç'ın, Sabri Esat Siyavuşgil'in, Yaşar Nabi'nin denemelerini çok severek okurdum."

Mehmet Güler her ne kadar "üç kuşak için yazan bir yazar" olarak anılsa da çocuk öyküleri ile ön plana çıktığından bu çalışmada öykücü yönü üzerinde durulmuştur. Çocuklar için yazdığı öyküleri ve kendisinin "çocuk romanı" dediği uzun öyküleri incelenmiştir. Güler, bu durumdan memnundur: "Sizin beni bir öykücü olarak öne çıkarmanızdan dolayı doğrusu sevindim. Bazı yazarlar işe öyküyle başlıyor, adını duyurduktan sonra romana atlıyorlar. Bir daha öyküye dönmüyorlar. Öyküyü bir araç, köprü olarak kullanıyorlar. Bence bu tavırlarıyla öyküye, en çok da edebiyatın kendisine haksızlık ediyorlar. Öykü, edebiyatın üvey çocuğu değildir hiçbir zaman. Edebiyatın en yalın, en yoğun, en duyarlı yüzüdür. Roman hantaldır. Pek çok sarkmaları kabul eder. Ama öykü tek fazla sözcüğü kabul etmez. Tek eksik sözcüğü de... İyi öykücü bence iyi romancıdır da. Hatta iyi şairdir. Öykü, şiire en yakın olan türdür. Şiirin kız kardeşidir."

Güler, karakter açısından sağlıklı bir kuşağın oluşması için gerekli gördüğü değerleri eserlerine işlemiştir. Çünkü edebiyatın toplum yararına kullanılmasını benimsemekte ve toplumun iyileşmesinde bireyin sorumluluğuna önem vermektedir. Mehmet Güler, çocuklar için yazdığı eserlerde belirli bir siyasi anlayışın ya da kendisine ait farklı bir dünya görüşünün savunuculuğunu yapmamıştır. Ancak bu; eserlerini dayandığı düşünce tarzının olmadığı anlamına gelmez. Edebiyat tarihçisi ve yazar Atilla Özkırımlı, Mehmet Güler'in sanat anlayışı hakkında şöyle bir değerlendirme yapar: "Gerçekliğin toplumsal ve

leme. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya. (Dan. Şerife Akpınar)

bireysel boyutlarını verme, öze uygun anlatımı arama çabası hemen seziliyor Güler'in öykülerinde. Başarısı insandan yola çıkmasında, toplum gerçeklerinin insan dünyasındaki yansımalarını işleyerek geleceğe dönük bir umudu çağrıştırmasında" (Aktaran: Işık, 2006: 825).

Güler, toplumsal sorunları ve olayları konu edindiği öykülerinde birlik beraberliğe ve bireyin bütününe parçası olduğuna dikkat çeker. Ona göre, her birey insanlığa küçük de olsa bir katkıda bulunabilir ve bulunmalıdır. Ancak bunu yaparken bireysellikten ziyade tüm toplumun faydasını gözetmelidir: "Bir yazar; romanlarında, öykülerinde pek çok tipler, karakterler yaratır. Onlara kişilikler, kimlikler kazandırır, ruh verir. Elbette ki ben de bunu yaptım. Ama tek başına bir Polyanna ya da Robin Hood yaratmayı düşünmedim. Böyle bir hevesim olmadı. Her şeyi tek kişiye yüklemek istemedim. Çünkü benim hayat ve sanat anlayışında tek kişi yok, kitle yani toplum var. Tek kişiyi olağanüstü güçlerle donatmak, söyleyeceklerinizi tek onun aracılığıyla vermek bence çok doğru bir yöntem değil. Okurlarınızı tek bir pencereden bakmaya zorluyorsunuz bir bakıma. Her şeyi o biliyor, o görüyor, o yapıyor. Toplum adına o düşünüyor. Ama hayat bize bunu örneklemiyor ki. Hele de modern çağda, ileri toplumlarda ve günümüzde..."

Mehmet Güler, her ne kadar toplum yararına olacak olgulara öykülerinde yer vermeye çalışsa da üslubun konudan önemli olduğunu savunur: "Dil, konu, söylem, biçim yazarın ustalığıyla ilgili. Çok iyi konuyu berbat eden öykücüler vardır. Şekeri, suyu, tahini bir araya getiren herkes iyi helva yapamadığı gibi iyi konudan da her zaman iyi öykü çıkmaz. Bir insan ne yazdığı için yazar değildir, nasıl yazdığı için yazardır, unutmazınlar."

Ahmet Yağmurlu (1981), "Okul Bir Türküdür"⁵ adlı çocuk romanını değerlendirirken yazarın sanat anlayışı hakkında ipuçları verir: "(...)toplumsal bir çığlığa, toplumsal bir sevgiye dönüştürmüş romanını. Ölüm yaşamın kendisi olmuş yeniden. Nasıl yapmış bunu, bilmiyoruz. Belki kaleminin gücünden, sanatın sonsuz yaratma olanaklarından varmış buraya. Öyle sanıyoruz ki tüm bunların yanında toplumsal bir acıyı kanında, etinde, yüreğinde duymuş yazar. O konuyla özdeşleşmiş kendini. Öğretmenliğinden, yazarlığından çok (belki de tüm bunlarla birlikte) yaşamın kendini kavrayıp iyi algılamış. İmgeler, fantastik, soyut konular yerine yaşamın kabuğunu kaldırıp tözü kucakladığı içindir ki sanatın yalın, çarpıcı, çok boyutluluğuna ulaşılmıştır sonunda. Belli bir sorumluluğun, belli bir görev anlayışının bilinciyle oluşturuyor yaptığını Güler. Çocuğa çocuksu duygularla yaklaşmıyor. Ama onun çocuk olduğunu da unutmuyor her şeyden önce. Çocuk yazınının sınırları içerisinde kalarak kalemini; yaşamı değiştirici, dönüştürücü doğrultuda araç olarak kullandığı gerçek (...)özenli anlatımıyla, özgün biçimiyle çocuk romanına yenilikler getirmiştir."

Mehmet Güler konu ve üslup kadar dilin kullanımının da yazarların çok okunmasında payı olduğunu ileri sürer. Çocuklar için yazdığı eserlerde sade ve arı bir Türkçe kullanır. Cümleleri açık, anlaşılır ve edebî zevk kazandıracak nitelikte düzenlenmiştir. Yazar, dil anlayışını şu sözlerle açıklar: "Yazarı yazar yapan, üslubu ve şirsel anlatımıdır. İyi bir yazar, dilini ustalıklı kullanandır. Dil de topraklarımız, vatanımız kadar değerli ve kutsaldır. Bir başka deyişle dil yurdu öz yurdumuzdan farksızdır. O yurda ait olan insani değerleri yani acılarını, umutlarını, dirençlerini, sevdalarını dilsel değerler içinde harman ederek, usta kurgulara beleyerek, edebiyatın genel değerlerine saygı göstererek evrensel bağlayan yazarlar bence iyi yazarlardır. Genel kodları da bunlardır. Bir kez daha vurgu yapayım: Yazarların nerede durduklarını okurları ve zaman belirler. Kendileri değil. Bu da çoğu kez yazarlar bu dünyadan göçtükten sonra gerçeklik kazanır."

⁵ Okul Bir Türküdür adlı çocuk romanı içeriğinde bazı değişiklikler yapılarak Ben ve Öğretmenim adıyla yeniden basılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın konusu; Yazar Mehmet Güler'in çocuklar için yazdığı eserlerde hareket noktası olarak kullandığı "sevgi" değeri ve bu değerın çocuk eğitime katkısının incelenmesidir. Araştırmanın kapsamı belirlenirken literatür tarama modeli kullanılmış ve Güler'in çocuk kitaplarındaki çocuk ve eğitim temalarını saptamaya yönelik kaynak taraması yapılmıştır. Güler'in tüm kitapları çalışmanın evreni olarak kabul edilmiştir. Çalışmanın örneklemini ise çocuklar için yazdığı eserleri oluşturmaktadır. Mehmet Güler'in çocuk kitaplarındaki eğitsel değerler çocuk eğitime katkı yönünden incelenmek üzere nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz tekniği; yazarın hayatı, sanat anlayışı ve çocuk edebiyatı hakkındaki düşünceleri üzerine veri edinmek amacıyla da görüşme yöntemi kullanılmıştır. Veriler toplandıktan sonra edinilen bulgulara göre eserlerde yer alan sevgi değeri ve alt değerleri tasnif edilerek yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Mehmet Güler'in Eserlerinde Çocuk Eğitimi ve İnsani Değerler

Çocukluk dönemi kişinin öğrenmeye ve eğitime en yatkın olduğu dönemdir. Güler, öğretmenlik mesleğinin de vermiş olduğu duyarlılıkla çocuk kavramına karşı derin bir bağlılık duymaktadır. Her ne kadar gençler ve yetişkinler için de edebî eserler vermiş olsa da çocuklar için yazmaktan ayrıca mutluluk duyar: *"Çocuk edebiyatını keşfettikten sonra çocuklar beni büyüklerden çaldı. Doğrusu ben de çabuk teslim oldum onlara. Çünkü kendileri daha sıcaktı büyüklerden. Edebiyatları daha dinamikti. Daha çok okuyorlar, tüketiyorlardı. Yazar-okur buluşmasında daha samimi dünyalar çiziyorlar, yeni iklimler yaratıyorlardı."* Yazarın, çocuk edebiyatını sevmesinin bir başka nedeni de çocukları sevmesidir. Hiçbir ayırım yapmaksızın tüm çocuklar onun için değerlidir. Bir yazar olarak çocuğa bakışını şu sözlerle açıklar: *"...Bu adam çocukları amma da seviyor. Gerçekten de çocukları çok seviyorum. İnsana ait güzellikleri çocuklarda seyretmek doyumsuz bir şey... Hepsi birbirinden güzel... Hepsi birbirinden tatlı, içten... Yanlış yaparken bile çok sevimliler, doğalları. İçinde çocuk olmayanlar, ekliyorum, çocuk bahçesi olmayanlar çocuklar için yazmışlardır."*

Mehmet Güler, eserlerini kaleme alırken bir eğitimci gözüyle bakar. O, baba olmanın yanı sıra bir öğretmendir de. Çocuk kitaplarında çocukların kişilik gelişimlerini sağlamak üzere iletiler gizler. Çünkü iyi bir toplumun oluşabilmesi için bireyi eğitmekle işe başlar ve edebiyatı bir eğitim aracı olarak görür. Eserlerindeki kurguların, karakterlerin, üslubun hep bir eğitsel yanı bulunur. Seçtiği karakterlerle hitap ettiği hedef kitlenin özdeşim kurmasını sağlamaya ve böylelikle çocuğun dünyasına girmeye önem verir. Toplumcu bir yazar olan Mehmet Güler, karakter seçiminde çocuk okurlarının kendisiyle ya da yakınındakilerle özdeşleştirebileceği örneklere yer verir. Öykülerdeki çocuklar sevgi dolu, hayata umutla bakan niteliktedirler. Zorluklarla baş etme gücüne sahiptirler bu yüzden olumsuzluklar karşısında umutlarını yitirmezler. Ağaçları ve doğayı severler. Bolca kitap okurlar, bilginin değerine inanırlar. Barışçı ve yardımseverdirler. Arkadaşlıklara, paylaşmaya değer verirler. Çoğu zaman hisli, çevreye ve diğer insanlara karşı duyarlıdırlar. Toplumsal sorunlara karşı mücadele etme isteğindedirler. Azim ve kararlılık belirgin vasıflarıdır. Güler, çocuklara kazandırmak istediği özellikleri "ideal örnekler" kurgulayarak öyküleştirebilir. Ancak her zaman isteneni, olması gerekeni işlemez. Çocuğa yanlış göstererek doğruyu onun bulmasını, kötüyü göstererek iyiye yönelmesini de beklediği olur. Yazar, zaman zaman gerçek dünyanın acımasızlığını çocuklara hissettirmek için kötü örnekleri göstererek çocukların mevcut koşullardan memnuniyet duymalarını bekler. Güler'in göze çarpan bir diğer çocuk tipi de değişen ve tüketmeye yönelen dünya düzeninde anne baba-

sı çalışmak zorunda olan ve bu nedenle çocuklarıyla ilgilenmeyi ihmal eden ailelere mensup çocuklardır. Ancak Güler, bu durumu atlatmanın yollarından söz eder. Evde yalnız kalan çocuklara resimler yaptırır, hobiler edindirir, onları komşu çocuklarla arkadaşlık kurmaya yönlendirir, gökyüzünü ve hayvanları gözlemlemeye özendirir.

Güler, gerek öğretmenliğinde gerekse yazarlık hayatında her zaman “insanlığa yarar sağlama” anlayışından hareket ettiğinden çocuğu kendisine faydalı uyarıcılarla karşılaştırmak istemiştir. Eserlerinde de çeşitli değerlere yer vermiş ve çocukların bunları özümsemesi için çalışmıştır. Güler’in eserlerinde pek çok evrensel ve milli değer bulunmaktadır: *sevgi, umut, barış, eşitlik, adalet, sorumluluk, dürüstlük, empati, merhamet, yardımseverlik, dayanışma, konukseverlik, azim ve kararlılık, özgüven, sabır, cesaret, takdir etme, dil bilinci vb.*⁶ Bu değerleri ele alış biçimini şöyle açıklar: “Yazınsal ürünlerde ders verme dilini hiç sevmedim. Yani öğüt vermeyi... Dünyada en kolay şeydir bu. En gıcık şeydir aynı zamanda. En küçük, en çaresiz çocuk bile öğütten hoşlanmaz. Öğüt veren didaktik kitapların sevilmemeleri de bu yüzden.”

Mehmet Güler’in eserlerinde çocukların karakter gelişimine katkıda bulunmak üzere serpiştirdiği bu değerlerin özünü oluşturan değer ise “sevgi” değeridir. Güler, her ne konuda yazarsa yazsın ana fikir dönüp dolaşıp sevgiye varır dense yanlış olmaz. Zaman zaman doğrudan, zaman zaman dolaylı bir şekilde çocukları sevgiye yönlendiren yazar, bu kavramı çok boyutlu biçimde ele almaktadır.

Mehmet Güler’in Çocuk Kitaplarında Sevgi Değeri

Sevgi, bireyin toplumsal yaşamda varlığını sürdürebilmesi için ihtiyaç duyduğu manevi değerlerin başında gelir. Çünkü bireyin fizyolojik ihtiyaçları dışındaki en önemli gereksinimi sevmeye ve sevilme isteğidir. Birey bu sayede kendisini değerli hisseder ve mutlu olur.

Yaşadıkları çevrede gördükleri her türlü davranış kalıbı çocuklar için büyük bir öneme sahiptir. Çocukların sevgi değerini benimsemeleri ancak içinde buldukları ortamlarda sevgi görmeleriyle mümkündür.

Çocuklara yönelik olarak yazdığı bütün eserlerinde vermek istediği çeşitli iletiler olsa da Mehmet Güler’in esas aldığı, öykülerinin omurgasını oluşturan en önemli değer sevgidir. Hayata sevgiyle bakabilmelerini sağlamak için eserleriyle okurlarına sevginin önemini kavratmaya çalışan yazar, temalarında sevginin güzelliğini ön plana çıkarmış ve sevgi dolu insanların yaşamlarına sıklıkla değinmiştir. Yazar, sevgi değerini vurgularken vermek istediği iletilerin içine onun alt teması olan umut değerini de yerleştirmiştir.

Yazarın *Korkuluk*⁷ adlı öyküsünde kurumaya yüz tutmuş bir erik ağacı, doğayla iç içe yaşamaktayken bahçe sahibi tarafından kuşları korkutan bir korkuluğa dönüştürülür. Bu duruma çok üzülen erik ağacı günden güne kendisini daha değersiz hisseder ve yaşama isteğini yitirmeye başlar. Bir zaman sonra küçük bir çocuğun sevgi dolu dokunuşları, gösterdiği ilgi ve sıcaklıkla yeniden canlanıp filizlenir: “Giydiği yeni giysilerden mi yoksuz çocuğun sevgisinden, dostluğundan mı nedir ertesi sabah bir şeyler oldu korkuluğa. Kimildayıp gerinerek uyandı. Kuşlar gelip kollarına, omuzlarına kondular. Bacaklarından yukarıya doğru yürüyen sancılar tüm bedeninde koşturmaya başladı. Birkaç gün sonra da

⁶ Ayrıntılı bilgi için bk. Güler, Emine (2014). *Çocuk Edebiyatı Kapsamında Mehmet Güler’in Eserleri Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya. (Dan. Şerife Akpınar)

⁷ “Korkuluk” adlı öykü genişletilerek “Düşler Bahçesi” adıyla çocuk romanı olarak yayımlanmıştır (2008).

filiz verip yeşerdi. Çiçeğe, meyveye durdu. Bahçedeki tüm ağaçlar gibi yele, buluta, kuşlara karışıp gitti" (Güler, 2011b: 60). Yazar, sevginin iyi edemeyeceği hastalık olmadığını bu öyküyle çocuklara göstermek istemiştir.

Güler'in sevginin gücüne dikkat çektiği bir başka öyküsü de *Küpe Çiçeğinin Günlüğü*'dür. Öğretmenleri öğrencilerden bitki tohumu ekip gelişmesini gözlemlemelerini ister. Arkadaşları mısır, fasulye tohumu getirirlerken Çiğdem, küpe çiçeği tohumu getirir. Herkes bu durumu garipses ama öğretmen, Çiğdem'i yüreklendirir. Gün geçtikçe öğrenciler tohumlarının patladığı haberiyle sınıfa gelirler. Ancak Çiğdem'in tohumu bir türlü patlamaz. Öğretmeni çiçeklerin güneş, su kadar sevgiye de ihtiyaçları olduğunu söyleyince Çiğdem, çiçeğiyle konuşur. Zaman zaman umutsuzluğa kapılsa da çiçeğini sulamaktan ve onunla konuşmaktan vazgeçmez. Bir süre sonra küpe çiçeği filizlenir: "*Öğretmenim bugün küpe çiçeğimi sordu. Epeyce büyüdüğünü söyledim. Şaşırды. Doğrusu onun kabuğunu çatlatıp bu kadar boy atacağına hiç inanmamıştım Çiğdem, dedi. 'Küpe çiçeğini senin sevgin büyüt-müştür.' Okul çıkışı evimize gelirken sevginin nasıl bir şey olduğunu düşündüm. Dokunulmaz, ele avuca gelmez cinsten bir şey miydi o? Rengi, kokusu yok muydu? Böyle olduğu hâlde nereden alırdı gücünü? İnsanları, hele hele bitkileri nasıl etkilerdi? Evimize varır varmaz küpe çiçeğimi görmek istedim nedense. İçimden küpe çiçeğime karşı bir sevginin kabardığını duydum. Açığa vurmadığım hâlde o, sevgimi yine anlamış gibiydi. Kulaklarına taktığı cingilli küpelerini hafifçe sallayışından, yeşil yapraklarıyla gülümsemesinden belli oluyordu*" (Güler, BGO: 34-35). Bu öyküsüyle Güler, tüm canlıların sevgiye ihtiyaç duyduğunu çocuklara sezdirmeye çalışır.

Uzaylı Uzi adlı öyküsünde ise Güler, sevgi teması çerçevesinde insanların kardeşliğini şu şekilde ifade eder: "*Uzayla ilgilendikçe görüyordun ki bir köyden, kasabadan, ilden, ulustan, yıldızdan olmak çok önemli değildi. Sen dünyalı olabilirdin. Öbürü Merihli. Bir başkası Venüslü. Renkleri kara ya da sarı, gözleri çekik ya da yuvarlak, boyları kısa ya da uzun. Çünkü bunları hiçbirisi isteyerek seçmemişti. Ortak bir yanları vardı ki işte o önemliydi. Herkes insandı ve uzaylıydı. Yaşamaları, mutlu olmaları da ortak alanları doğru kullanmaktan geçiyordu. Ufuk bu yüzden kendini önce bir insan, Dünyalı, gidererek uzaylı gibi görmeye başladı. Uzi de bir uzaylı olduğuna göre onları buluşturacak olan, ortak değerlerdi*" (Güler, 2015b: 63). Yazar böylece toplumsal barışı sağlamada eşitlik ilkesinin önemini de çocuklara kavratmış olur.

Mehmet Güler'in eserlerinde bulunan sevgi değeri; *aile sevgisi (anne-çocuk, baba-çocuk, kardeş sevgisi), yaşama sevinci, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, okul sevgisi, vatan sevgisi, ana dili sevgisi* olarak ele alınabilir:

1. Aile Sevgisi

Birey, gelişim süreci içerisinde tüm davranış kalıplarını önce aile bireylerinden öğrenir. Aile ortamının sevgi dolu, huzurlu, sıcak olması bireyin ruh sağlığı üzerinde olumlu etkiler bırakır. Adler (1996: 98), çocuk-aile ilişkisini, "*Çocuklar, hayli uzun bir süre anne ve babalarının korunup gözetilir. Çünkü organizmaları böyle koruyucu bir destek olmadan varlığını sürdüremeyecek şekildedir. Diyelim ki çocuklar böyle bir destekten yoksun kaldı, insan soyunun yeryüzünden silinip gideceği kuşkusuzdur.*" sözleriyle açıklar.

Mehmet Güler'in öykülerinde aile önemli bir yere sahiptir. Öykülerde karakter olarak seçilen çocukların çoğunlukla mutlu bir aile ortamı vardır. Parçalanmış ailelere, kaba kuvvete başvuran ebeveynlere nadiren yer verilir. Güler, çocuk eğitiminde ailenin önemini *Şaşkın Ördek* adlı öyküsünde ele alır. Bir köyde tavuk yumurtalarından çıkan civcivleri gözlemleyen çocuklar yavrulardan birinin farklı olduğunu görür. Bu; bir ördek yavrusudur. Tavuk gurka yatmadan evvel yumurtaların değişmiş olabileceğini düşünürler. Yavru

ördek tıpkı tavuk annesi ve civciv kardeşleri gibi yürür, öter ama yüzemez. Büyükanne onun bu durumuna acır ve onu komşunun ördekleri arasına bırakır. Bir süre sonra ördek dönüp yine tavuklara karışır. Görürler ki ne yaparlarsa yapsınlar ördek, ailesi bildiği tavuklardan ayrılmaz (Güler, YR: 35-43). Yazar, aile bireylerinin birbirlerine kan bağından ziyade sevgi bağıyla bağlı olduklarını ve birbirlerinden kopamayacaklarını böylelikle anlatmak ister.

Güler, toplumun temeli olan ailedeki ebeveyn unsurunu iki açıdan ele alır:

- 1- Sevecen, anlayışlı, çocuklarıyla ilgili ebeveynler.
- 2- Yoğun iş hayatı nedeniyle çocuklarına zaman ayıramayan ya da duyarsız ebeveynler.

Güler, eserlerinde çocukları olumsuz etkileyecek örneklerle fazla yer vermemiştir. Öykülerinde anne babalar çocuklarını sever, onların ihtiyaçlarını karşılar. Ailenin, çocuğu her zaman sevdiğini ancak bu sevgiyi çeşitli sebeplerle zaman zaman göstermediğini ifade eder. Bu durum ise çoğunlukla anne babaların geçim mücadelesinden kaynaklanmaktadır. Örneğin *Leylekler* adlı öyküsünde Mehmet Güler, geçim mücadelesine girişmiş bir anne babanın; çocuklarının düşüncelerini ve yalnızlığını fark edememesini anlatmaktadır. Evlerinin yakınındaki fabrikada çalışmaya başlayacak olan baba ve onunla aynı heyecanı yaşayan anne günlerce bu konuyla ilgilenirler. Çocuk ise camdan dışarıyı seyrederek ve yapılmakta olan fabrikanın bacasında yaşayan leylekleri gözlemler. Bir iki defa bundan anne babasına söz etmek istese de onlar bu durumla pek ilgilenmezler. Fabrika açılınca babası için iş imkânı doğsa da leylekler için gitme zamanı gelmiştir. Anne babasının mutluluğu çocuğun mutsuzluğu olmuştur (Güler, BGO: 36-44).

Güler, eserlerinde etkin olarak ele almasa da anne baba kavgalarının çocuğun ruhsal gelişiminde olumsuz izler bıraktığına yer yer değinmiştir. *En Güzel Gülücük Oyunu* adlı öyküsünde anne baba kavgasının çocukları ne derece etkilediğine yer verir. Öyküde, çocuklar “*En Güzel Kim Gülecek?*” oyunu oynamaktadır. Çocuklar arasındaki şu konuşma dikkat çekicidir: *Aysel her şeye kolay kolay gülmezdi. Heyecanlanmış gibi rengi attı birden. Eli, ayağı titremeye başladı. Gülemediği gibi uzun süre de heyecanını yenemedi. Aklına hiçbir şey gelmedi mi Aysel abla, dedi Çağlar. Gelmişti aslında. Sabahleyin annesinin kızmaması gelmişti. Bir de annesiyle babasının kavgaları. Onlar da tüm gülücükleri silip götürmüşü*” (Güler, 2002: 45).

Mehmet Güler’in eserlerindeki aile sevgisini; anne-çocuk sevgisi, baba-çocuk sevgisi ve kardeş sevgisi olarak ele almak mümkündür:

1.1. Anne-Çocuk Sevgisi

Çocuk eğitiminde bireyin üzerinde etkisi olan, onun hayatını şekillendiren en önemli unsur olan anne kavramına Güler, öykülerinde özel bir yer ayırmıştır. Oluşturduğu anne karakterleri her zaman sevgi dolu, fedakâr ve şefkatlidir. Çocuğunun derdiyle dertlenir; onu, okumaya, öğrenmeye ve “iyi insan” olmaya teşvik eder.

Benim Annem öyküsü fedakâr, cefakâr bir annenin anlatısıdır. Ördüğü dantelleri satarak evini geçindirmeye çalışan anne, oğluya bir parka gider. Çocuğun söylemesini beklemekten ona yiyecek ve içecek alır, kendisi tok olduğunu ileri sürerek yemez: “*Acıktın değil mi, diyor annem? Ağrımı, susuzluğumu bildiği gibi acıktığımı da biliyor. Şimdi anlıyorum; onun iki gözünden başka gözleri de var. İçinde bu gözler, benim bilmediğim yerde.*” Çocuk, annesinin fazla para harcamamak için kendisine bir şey almadığını anlar, üzülür: “*Sen de içsene, diyorum. Bir kola da kendine söylesene... Ben sevmem gazozu, diyor. ‘Sen rahat rahat iç.’ İnanmıyorum. Onun gazoz dediği kolalar hiç sevilmmez mi? Biliyorum, çok paramız*

gitmesin diye böyle yapıyor. Hiç sevilmez mi kolalar?" Çocuk annesinin yaptığı bu fedakârlığa minnet duyar. Annesine duyduğu sevgiyi, minneti kendince bir karşılıkla gösterir: "Yarım dönerimi, yarım ayranımı anneme uzatıyorum. Onunla bir şeyleri paylaşmak hoşuma gidiyor. Annem yarım dönerimi yiyip yarım ayranımı içiyor. Seviniyorum, annemin yerine de doyuyorum. Ayrı ağızlarımız, ayrı karnlarımız olduğu hâlde ortak doyuşumuza şaşıyorum" (Güler, AÖ: 17-19).

Yazar, bir annenin çocuğuna sevgisini gösterdiği *İçim Dışım Gökkuşağı* adlı öyküyle çocuklarda vefa duygusunu geliştirmeyi amaçlar: "*Anamın belime sardığı azığın sıcaklığını duyuyordum. İlk ilk değişordu etime. Istıp içime işliyordu. Her zamanki gibi kuru ekmeğe, bir topak peynir, haşlanmış patates değildi. Omaç yapmıştı. Koca bir kaşık tereyağıyla iki yumurtayı kavurup hazırlamıştı. 'Ye de büyü koçum.' demişti. 'Kocaman adam ol. Hele kuzulasın koyunlarımız, tavuklarımız bir yumurtlasın. Sana her gün omaç yapıp koyacağım"* (Güler, İDG: 7). Güler; annenin çocuğuna, çocuğun annesine olan bağlılığını metinlerde fedakârlık ve minnet ekseninde ele almıştır.

1.2.Baba-Çocuk Sevgisi

Çocuk için anne nasıl sınırsız sevgiyi, şefkati ve merhameti temsil ederse baba da otoriteyi, gücü ve koruyuculuğu temsil eder.

Güler'in öykülerindeki baba karakterleri çoğunlukla çocuğa yol gösteren, anlayışlı ve "onun gibi" olmak istenendir. Çocuk babaya hayrandır, ona göre babanın sözleri ve davranışları doğrudur.

Yazar, *Öküz Seven Adam* öyküsünde her gece çocuğuna masal anlatan bir baba karakterini kullanır (Güler, AÖ: 7-14). *Gökyüzünün Kızı Ay Yeryüzünün Oğlu Deniz* öyküsünde çocuklarını televizyon ve bilgisayar tutsaklığından kurtarıp gökyüzünü keşfetmeye teşvik eden bir baba örneği vardır (Güler, 2012ç: 7-18). *Fotoğraf* öyküsünde çocuk; öğretmen olan babasının kitaplığından kitaplar getirir, çok okuyan bir baba örneğine yer verilir (Güler, 2012ç: 62-73). *İstanbul'un Güvercinleri* adlı öyküde çocuklarının eğitimi için İstanbul'a taşınmış Anadolu bir aile konu edilir. Öyküdeki baba fabrikada işçidir. Tek isteği oğlunun okuyup "büyük adam" olmasıdır (Güler, YR: 61-68).

Mehmet Güler, çocuklara ellerindeki kıymetini anlatmak için bazen bunları yitirmiş kimselerden örnekler verir. Baba sevgisini canlı tutmak için de babasından ayrı kalmış ya da babası ölmüş çocuklara dikkat çeker. *Derya Kuzuları* öyküsünde her gün babasını kaybettiği yere -iskele-ye giden bir çocuğun içindeki baba özlemini şöyle tarif eder yazar: "*Babası bu vapurlardan birisine binip gitmişti. Gitmişti de yıllar geçtiği hâlde yeniden dönüp gelmemişti. O günden sonra iskeleden kalkan her vapur bir şeyler alıp götürmüştü kendinden. İskelede yavaş yavaş her vapurun bir şeyler alıp getirmesini dilemişti"* (Güler, İDG: 22).

Yazar eserlerinde zaman zaman çekinilen, korkulan babalardan da örnekler başvurur. *Sevgidir Cıvcivimizin Adı* öyküsünde apartmanda yaşadıkları için çocuklarının hayvan beslemesine karşı çıkan bir baba karakteri vardır. Çocuklar, aldıkları cıvcivi babalarından gizli büyütme planlasalar da işler umdukları gibi gitmez: "*Çocuklar babalarını karşılığında görünce şaşırılmışlardı. Elleri ayakları dolaşmıştı. Bir damlacık sarı cıvcivi saklayacak yer bulamamışlardı. Babaları: 'Korkmayın çocuklar.' demişti. 'Bugün ben de sizlerle beraberim. Küçük cıvcikin sesini duydum. Dayanamayıp geldim.' Çocuklar şaşırılmışlardı. Kulaklarına inanamıyorlardı. Nasıl olurdu? Kızan, bağırarak baba gitmiş, onun yerine başka baba mı gelmişti?"* (Güler, İDG: 47). Babanın beklenen olumsuz tepkiyi vermemesi yazarın sevgi iletisine verdiği önemi göstermektedir.

1.3.Kardeş Sevgisi

Çocuk; pek çok değeri olduğu gibi paylaşmayı, yardımlaşmayı da ilk olarak aile ortamında öğrenir. Bu ortamda kendisiyle eşit konumda olan bir başkasının varlığı ona güven verir.

İkizler adlı uzun öyküsünü kardeş sevgisi etrafında kurgulayan yazar, kardeşlerin birbirlerine kopmaz bağlarla bağlı olduğunu vurgular: “Demlikten iki damla su düştü masamıza. Annem kardeşimle bana döndü. ‘Sizler...’ diye kekeledi. Anlamıştık. ‘Bu su damlaları gibiyiz, değil mi?’ dedi Özer. Dün de üzüm yemiştik. O zaman da kara üzüm tanelerine benzetmişti bizleri” (Güler, 2006: 5). Güler, kardeşlerin ilk arkadaşlar olduğunu öykülerinde şöyle dile getirir: “(...)Biliyorum, havadaki kuşlar, sudaki balıklar kadar çok çocuk var yeryüzünde. Bunlardan biri annemin karnından çıkacak. Sonra da bana hem kardeş hem de arkadaş olacak. Şimdiden heyecanlanıyorum. Gökyüzündeki kuşlar, sudaki balıklardan sonra yeryüzünde de arkadaşlarım olacak diye seviniyorum. O zaman daha uslu dururum evimizde. Güzel güzel büyürüm” (Güler, AÇÖ: 13).

Güler, akrabalık ilişkilerine de çok önem verir. *Çıtı Ptı Özlem İle Yaramaz Özgür* adlı uzun öyküsünde Özlem ve Özgür adlı kuzenlerin kimi zaman atışmalı hâlleri kimi zaman birbirleriyle kardeşlik derecesinde sınıksız ilişkileri konu edilir (Güler, 2015a).

2.Yaşama Sevinci

Bireyin, yaşadığı hayatı anlamlandırma çabası içinde bulunduğu süreçte olaylara karşı verdiği tepkiler ve geliştirdiği düşünce tarzı onun karakterini oluşturur. Bu süreçte karşılaşılabilecek olumsuzluklarla baş edebilmek için çaba sarf etmesi gerekir. Yaşama sevinci ve umut gibi değerler insanın zorlu hayat koşullarında yaşamaya devam etmesini, geleceğe iyimser bir bakış açısıyla bakabilmesini sağlar.

Güler’in eserlerinde temel olan iki değer vardır: sevgi ve umut. Yazar sevgiyi ve umudu tüm eserlerinde çıkış noktası kabul etmiştir. Sevgi, çocuğa yaşadığı ânı sevmeyi; umutsa yaşayacağı ânları iyimserlikle beklemeyi öğütler. Çocuk, ailesinde ve çevresinde yaşama sevincini yitirmemiş örneklerle karşılaşmışsa geleceğe umutla bakar, olumsuzluklar karşısında hayata küsmez. Güler, eserlerinde hayata olumlu bakan, yaşamın zevkini çıkarmaya çalışan her yaşta insana yer verir. Örneğin *Uçurtmam Bulutlardan Yüce* öyküsünde yaşama sevinciyle dolu bir yaşlı bir adam kurgular. Umudun, hayatı sevmenin yaşla ilgisi olmadığını ileri sürer: ‘Elbette uçacak.’ diye yanıtladı dedesi. ‘Ben demedim mi sana? İstanbul, İstanbul olalı böyle uçurtma görmeyecek demedim mi?’ Özgür, koşup dedesinin elinden almak istedi uçurtmayı. O da kendisinden çocuktuktu. Avucunun içinde topladığı ipi bırakacak gibi değildi. Yine yaşını başını unutmuş çocuklardan daha çocuk olmuştuktu. ‘Bırak!’ diye bağırdı dedesi. ‘Bırak bulutlara, güneşe değsin uçurtmamız!’ Güçlülükle dedesinin elinden aldı uçurtmayı. Tüm ip kullanılmamıştı daha, sevindi (Güler, 2011c: 11).

Sevdalı Kavak öyküsünde yazar, umutları canlı tutmanın önemini anlatırken ağaçları örnek gösterir. Kızılırmak Nehri’nin üzerine köprü kurulduğunda köydeki bazı ağaçların kesilmesi gerekir. Bu ağaçlar içerisinde köy çocuklarının büyük sevgi duyduğu ulu kavak ağacı da vardır. Ağaç kesilir, çocukların tüm umutları söner. Bir süre sonra gelen güzel haberle umutlar yeniden yeşerir: “Bahar gelince köydeki arkadaşlardan mektup aldık. Kesilen kavağımızın kökünün yaş filiz verdiğini yazıyorlardı. Sevinçten deli olacaktık. Birbirimize müjde veriyor, yanaklarımızdan öpüyorduk. Bu başarı da biz çocuklarındı. Rüzgârın, kuşların, toprağın. Gördüklerimize inanamıyorduk. Onun kesildiği yerden filizler fıskırmıştı. Körpe, gür fidanlar serpilip yükselmişti. Yeniden direniyor, yaşama kavgası veriyordu bizim kavağımız” (Güler, AÖ: 33-34).

Mehmet Güler'in eserlerinde her zaman hayattan zevk almayı teşvik edici öğeler bulunmaktadır.

3.Doğa Sevgisi

Doğa sevgisi, doğayı koruma bilincinin erken yaşlarda kazandırılması için üzerinde durulması gereken değerlerden biridir. Mehmet Güler bu değere önem vermiş, her öyküsünde farklı doğa manzaraları betimlemiştir. Çocukların doğayı sevmeleri, doğadaki diğer canlılarla uyum içinde yaşamaları ve çevre sorunlarına karşı duyarlılık geliştirmeleri için öykülerinde çeşitli örneklerden yararlanmıştır. "Çarpık kentleşme, trafik yoğunluğu, çevre kirliliği, deniz kirliliği, hava kirliliği, kontrolsüz ağaç kesimi, nesli tükenmekte olan hayvanlar ve küresel ısınma" gibi konuları sıkça işleyerek bu sorunları gidermede çocuklara görevler vermiş ve bu konuda bilinçli bireyler yetiştirmeyi ilke edinmiştir.

Güler'in öykülerinde ele aldığı çocuklar doğayı sever ve korurlar. Kötü durumlara bireysel olarak ya da örgütlenerek müdahale ederler. Örneğin *Barış Manço Parkı* adlı öyküde temiz bir doğal çevre oluşturmanın insanların özverisine bağlı olduğunu şu şekilde anlatır yazar: "İki mahallenin çöplük olarak kullandıkları bir yerdin burası. Neler atılmazdı ki bu boş arsaya? Kediler, köpekler toplanırdı burada. Kargalar, kirli martılar yiyecek ararlardı. Park alanı temizlenip düzenlenince eli yüzü ortaya çıktı. Dönme dolaplar, tahterevalliler, salıncaklar, kaydıraklar, atlıkarıncalar, zaman tünelleri kondu. Tırmanma, dönme bantları kuruldu. Kum havuzları yapıldı. Çevresine çiçekler, ağaç fidanları dikildi. Çimler yeşertildi, çiçekler büyütüldü. Büyüklerin özlemi, çocukların düşü bir park çıktı ortaya. Çöplüğün eski durumunu bilen herkes şaşırıldı (...) Parkta yeşeren, büyüyen ağaçların dalları kuşlarla doldu. Anlayacağınız, yakın zamana kadar çöp yığını olan bu çevre soluk alıp veren; oyun, neşe üreten bir mekân hâline geldi. Yediden yetmiş herkesin sevgilisi oldu" (Güler, YR: 24-27).

Hızlı nüfus artışından kaynaklanan çarpık kentleşmenin yol açtığı pek çok sorun vardır. Yazar, *Apartman* öyküsünde çocuklar için olumsuz sonuçları olan bu durumu şöyle dile getirir: "Hızla yürüdü. Ne o, gözlerine inanamadı. Ağaç mağaç kalmamıştı arka bahçede. Onların yerine kocaman beton yığını oturtmuşlardı. Durup işçilere baktı (...) Başlarında esmer, göbekli bir adam duruyordu. 'Çimento, kum, demir!' diye buyruklar veriyordu arada (...) Bundan sonra bir ağaç yeşermeyecekti bu bahçede, bir kuş gelip ötmeyecekti. Üzüldü, ağlayacak gibi oldu. 'Amca!' diye seslendi şişko göbekli adama. 'Buradaki ağaçları siz mi kestiniz?' Adam sinirli sinirli baktı yüzüne, yanıt vermedi. Tam evlerine çıkmayı düşünüyordu ki 10 numarada oturanların oğlu Aytaç aşağıya indi. Kendinden önce o seslendi: 'Oyun oynayalım mı?' İlke, sevinçle yanına koştu: 'Oynayalım.' dedi. 'Ama nerede?' Yer kalmamış ki, her tarafı evle, apartmanla doldurmuşlar" (Güler, 2011b: 68-70).

Güler, çevre dostu bir yazar olarak doğanın yalnızca insanların değil hayvan ve bitkilerin de yaşam alanı olduğuna dikkat çeker. Özellikle ağaçların kesilmesine ve ormanların yok edilmesine karşı çıkan bir tutum sergiler. *Keloğlan'a Mektup* öyküsünde bunu şu şekilde dile getirir: "Bu çağda odunla ev geçindirilir mi bilmem. Ama odun keserek ormanın tüketildiğini bilirim. Aramızda kalsın, ağaçlar dostum olduğu için tüm Keloğlanlara biraz kırğınım da. Yıllar sonra itiraf ettiğim yakınmalarına gücenmedin değil mi? Azığındaki kuru ekmeği, hatta yamalı bohçanı severim de o baltanı sevmem işte. Kendimi zorlasam da başaramam. Elimde değil. İsterim ki balta yerine kazma bulunsun elinde. Omzunda çapa, kürek olsun. Dağdan odun kesmek yerine ağaç dikesin toprağa. Bağ yapasın, bahçe sulayasın" (Güler, AÇO: 81). Güler, çocukları doğanın güzelliklerini yok etmek yerine toprağı işlemeye ve ağaç dikmeye özendirir.

Güler, çevre sorunlarını gözler önüne sermek için yazdığı *Yeşil Dinozorlar Derneği* öyküsünde orman hayvanlarının ağzından insanoğlunun doğaya zararlarını anlatmıştır. Öyküde insanoğlunun başına buyruk bir hâlde doğal çevreye verdiği zararın önüne geçmek isteyen hayvanlar bir dernek kurar ve sorunlarına çözümler arar (Güler, 2007: 17). Öyküde çevre sorunlarına hayvanlar açısından bakılarak çocuklara hem empati kazandırılmaya çalışılır hem de çözüm beklentisi içinde olduğu sezdirilir.

Yazar, çağımızın en önemli çevre sorunlarından biri olan küresel ısınmanın yol açtığı kuraklık hakkında da çocukları bilinçlendirmeye çalışır. *Bir Tuz Masalı* adlı öyküde “TV görevlileri röportaj yapıyorlar Tuz Gölü hakkında. Tuz Gölü çevresinin hor kullanıldığını gözlemledim. Son yıllarda gölün susuzluktan küçüldüğünü de okudum. Çevrede ciddi kirlenmeler var. Göle akan dereler, derecikler azalıyor. Çok uzak gözükmeyen yıllar içinde bu güzellikler tümünden yok olabilir” (Güler, 2012a: 45) ifadesine yer vererek Tuz Gölü’nün karşı karşıya kaldığı tehlikeye değinir.

Yazar bir yandan doğa sorunlarından hareketle çocuklara doğa sevgisi ve duyarlılığı kazandırmaya çalışırken bir yandan da çocukların doğal güzelliklere farkındalığını arttırmaya çalışır. Böylece onlara doğayı ve yaşamı sevdirmeye çalışır. *Sesli Açan Çiçekler* öyküsünde parkta yere düşürülmüş paraları toplayan bir çocuktan söz edilir. Çocuk, parkta bulduğu paralarla zengin olup olmadığını düşünürken oradan geçen bir adamla arasında şu konuşma geçer: “Evet, dedi Lawrence amca. Ne kadar para buldun bugüne dek? Kazandıklarımı soruyorsunuz değil mi, dedi Paul. Elindeki kâğıdı Lawrence amcaya uzattı. Tek tek yazdım. Kazandıklarım işte bunlar. Lawrence amca uzatılan kâğıda bakmadı bile. Ya kaybettiklerin, dedi. Bu parkta güneşin doğuşu, batışı harikadır. Örneğin bunları hiç görmedin. Dünyanın en güzel kuşları burada yaşar. Onlara da hiç bakmadın. Yağmur seslerini dinlemek harikadır, hiç yağmur sesi dinlemedin. Mevsimin en güzel çiçekleri açar burada. Hem de sesli açarlar. Onları eğilip koklamadın. Uzaktan gelen göçmen kuşları hiç fark etmedin. Tamam, o paralar kazandıkların. Paul’un gözlerinin içine bakarak söyledi: Peki, kazandıkların bunlar da kaybettiklerini hiç düşündün mü?” (Güler, 2012b: 76).

Mehmet Güler çocuklara doğa sevgisi kazandırmaya çalışırken doğa sorunlarını örneklemiştir ve bu yolla mevcut durumun devamı hâlinde gelecek nesillere “sevilecek” bir doğanın kalmayacağını anlatmak istemiştir.

4. Hayvan Sevgisi

Çocuklar, dış dünyayla etkileşime girmeye başladıktan itibaren doğayı ve doğadaki diğer canlıları fark ederler. Özellikle hayvanlar çocukların ilgisini çeken, sevgilerini kazanan varlıklardır. Eserler aracılığıyla çocuklara; hayvanlara iyi davranılması gerektiği, onlara acımasız davranmanın yanlış olduğu görüşü kazandırılmaya çalışılır.

Mehmet Güler, çocuklara davranış kazandırmada hayvan hikâyelerine sıklıkla başvurmuştur. Evcil hayvanların bakımında sorumluluğu çocuklara vermiş, hayvanların doğal ortamlarında yaşamaları gerektiğini vurgulamak için köy hayatını özendirilmeye çalışmıştır. Güler, hayvanları yalnızca hayvan sevgisi oluşturmak için karakter olarak seçmemiş, kazandırmak istediği pek çok değeri hayvanlar âleminde kurguladığı öykülerle vermiştir. Öykülerindeki çocuklar, hayvanları arkadaş olarak görür ve onlarla yalnızlıklarını paylaşıyor, oyunlar oynarlar.

İnsanların hayvanlara kötü davranmasına, işkence etmesine karşı çıkan yazar, bunu öykülerinde çocukların duygularına hitap ederek işler. Hayvanların içinde buldukları acıyı betimleyerek çocukların yanlışları fark etmesini sağlamayı amaçlar. *Ağzında Bal Tadın Olan Ayıcık* öyküsünde Güler, işkenceyle eğitilerek sokaklarda gösteri yaptırılan bir ayının

duygularını anlatır: “Böylesi bir güz mevsiminde getirmişlerdi beni bu kente. Ağzımda bal tadı... Arkamda ormanın uğultusu... Kanlı göz yaşları annemin... Avcıların delikli demirleri ölüm kusmuş üstümüze. Ne kötü... Mağaramızın duvarları kana kesmiş. Tatlı balımız ağulara dönmüş. Bir ip benim boğazımda, bir ip kardeşimin. Ne fena... Sonra burnumuzda kalın zincirler... Yanık et kokuları... Kızgın saclar ayaklarımızın altında. Ne acı... Ne kötü, ne fena, ne acı... Bak, burnumdaki kalın zinciri yine çekiyor sahibim. Koca bir orman yangını burnumun ucunda. Ama o düşünmüyor bunu. Sabahleyin ağzımda kalan bal tadının zehir zıkkım olduğunu hiç anlamıyor. Tefinin üstünde uçuşan parmaklarıyla boyuna şaklabanlık yapmaya çağırıyor beni” (Güler, 2002: 13). Öyküdeki ayı çok acı çekmektedir ancak yine de çocukları sever, onların üzülmelerini istemez. Yazar, bu durumda bile çocukları pişmanlıkla baş başa bırakmaz. Yanlışı hissettirir, çocukların bunu fark etmesini bekler.

Mehmet Güler, insanoğlunun doğaya ve hayvanlara olan zulmünü *Uçuyorum Öyleyse Varız* öyküsünde şöyle dile getirir: “İnsanoğlu bencildir. Hiçbir şeyini paylaşmak istemez. Ama bize evini, bacasını, camisini, minaresini seve seve verir. İnsanoğlu canı ruhludur. Kendi soyuna karşı bile savaş icat etmiştir. Bu savaşı tek bize karşı uygulamamıştır. İnsanoğlu zevk sahibidir. Av yapmak bu zevklerinden biridir. Av adı altında tüm canlılara karşı korkunç bir katliam başlatmıştır. İnsanoğlu etoburdur. Sağlıklı olup olmadığını düşünmeden tüm hayvanların etini yemeye kalkışmıştır” (Güler, YR: 92).

Güler, 4 Ekim Dünya Hayvanlar Günü'nü *Cici'ye Tekerlekli Ayak* öyküsünde ele alır. Öyküde sakat bir köpeğin bakımını üstlenen bir hayvanseverin engelli köpeğe tekerlekli ayak yapması konu edilir (Güler, 2007: 68-75). Böylelikle yazar, çocuklarda engelli canlılara karşı duyarlılık geliştirmeyi amaçlar.

Evcil hayvanların bakımında çocuklara da başarabilecekleri sorumluluklar verilmesi hayvan sevgisi kazandırmak açısından önemlidir. *Sis* öyküsünde yazar, sisli bir havada sığındığı evin maskotu olan bir kediden söz eder. Anne; önceleri kedi beslemeye karşı çıkar, çocuklarına da izin vermez: ‘Kedi istemem.’ dedi eşim. ‘Hemen at onu dışarı. Sis dağınca yolunu bulur.’ ‘Atmayalım anne!’ diye bağırdı çocuklar. ‘Biz bakarız ona.’ ‘Siz kendinize bakamıyorsunuz, kediyeye nasıl bakacaksınız?’ dedi anneleri (Güler, YR: 54-60). Anne, başlangıçta şiddetle karşı çıksa da kedi bir süre sonra evin neşesi hâline gelir.

Ruandalı Dinozor adlı öyküsünde Güler (2018: 83) karakterlerin ağzından: “Afrika böyle dedi babası kuşların ve hayvanların baskın olduğu bir kara parçası. Unutma onlar aramızdan çekildiği zaman insanoğlunun geleceği sorun hâle gelmiş demektir. Varsın daha çok olsunlar, bu dünyayı birlikte paylaşalım.” diyerek çocuklara hayvan sevgisi aşlamaya çalışır.

5.Okul Sevgisi

Çocuğun eğitiminde, aileden sonraki en etkili kurum okuldur. Çocuk, ilk olarak aile ortamında karşılaştığı değerleri ve davranışları okulda geliştirir. Okullar, belirli yöntemlerle bireyde davranış değişikliği oluşturan planlı uygulamaları kapsar. Okulun birey üzerinde etkili olan iki boyutu eğitim ve öğretimdir. Bu iki unsurun birbiriyle uyumlu bir şekilde işlemesi gerekir.

Mehmet Güler, öykülerinde çocukların dünyasını, hayallerini, duygularını anlatırken gerçek hayattan kopmaz. Çocuğun gündelik hayatından yola çıkarak izlenimlerini anlatır. Bu yüzden de “okul” kavramına sıkça yer verir. Yazar, öykülerinde okul çağına gelmiş çocukları anlatarak onları hayata hazırlamaya çalışır. *Okullu Olduk* öyküsünde okula yeni başlayan bir çocuğun hislerini söze döker: “Bugün okullu olduk, diye başlayan şarkıyı

bilmiyorsun daha. Okullu olduğunu, okul önlüğü giydiğin anda anlıyorsun. Önlük nasıl da değiştirdi seni. Bambaşka bir çocuksun sanki onun içinde. Büyümüşsün. Kendine güvenin artmış. Sorumluluğunun farkındasın” (Güler, SUM: 7). Bu sözlerle yazar; çocukları okula, okumaya teşvik ederken karakter oluşumunun temelini oluşturan öz güven ve sorumluluk duygusunu da geliştirmeye çalışır.

Güler’in okulda ilk gününü yaşayan bir çocuğu anlattığı *Sıra Arkadaşım* öyküsü okula uyum sağlamakla ilgilidir: Gülce, okula yeni başlayan bir çocuktur. Okulun ilk günlerinde annesinden ayrılmaktan korkar: “*Annesi de kendisiyle birlikte okullu oldu. Tam üç gündür o da öğrenci... Ve sıra arkadaşı... Başka anneler de var sınıfta. Onlar da çocuklarını bırakmıyorlar. Daha doğrusu çocuklar bırakmıyor annelerini. Eteklerine sarılıyorlar. Anneleri eve dönecek olsalar gözleri kocaman kocaman oluyor çoğunun. Dudakları sarkıyor, ha ağladılar ha ağlayacaklar*” (Güler, 2010b: 49). Mehmet Güler, öykünün sonunda Gülce ile birlikte diğer çocukların da annelerinden bağımsız bir şekilde okulda kalabildiklerini dile getirir. Böylelikle çocuklarda okul korkusunu yenmeye çalışır.

Okul sevgisi üzerinde durulan bir başka öykü de *Babamın Okulu* adlı öyküdür. Yazar, mezun olduğu okulunu çok seven bir babanın, aynı okulda okuyan çocuğunu anlatır. Öyküdeki baba okulunu çok sever ve yıllar geçse de orada yaşadığı anılarını unutamaz. Çocuk, bu okul kendisinden ziyade babasına aitmiş gibi hisseder ve oraya “babamın okulu” der: “*Bu okulla ilgili bir konu açılmayversin; Saim Bey onca yaşından sıyrılır, küçülerek ta o yıllara döner, “benim okulum” diye heyecanlı bir çocuk gibi anlatır da anlatırdı*” (Güler, 2010b: 38).

Bireyler için okul yılları kutsaldır. Çocuklar kendileriyle aynı yaşlarda ve çoğunlukla aynı hislerde olan arkadaşlarıyla birlikte hayatı anlamlandırmaya çalışır, deneyimler edinirler. Bu nedenle okul, bireyin karakter gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Güler, insanın; hayatında derin izler bırakan olayları, mekânları, kişileri unutmadığını şöyle dile getirir: “*Yaşadıklarını bu kadar zamanda nasıl unutmuyorsun baba? Babası arkaya yaslanır, gururlu bir sesle yanıtlardı: Sevginin gücü evlat... Sevdiğin bir şey kolay kolay unutulmaz. Sevginin ruhunda bıraktığı izi hiçbir kötülük silemez*” (Güler, 2010b: 41).

Eğitimde okul kadar öğretmen de önemlidir. Çünkü okullarda çocuğun birebir etkileşimde bulunduğu en önemli unsur öğretmendir. Çocuk, öğretmenini sever ve ona güvenirse başarıya azmi duyar, gayret gösterir. Öğrenci ile öğretmen arasındaki iletişim kopukluğu ise bireyin psikolojik ve zihinsel gelişimini olumsuz etkiler. Güler, *Okullu Olduk* öyküsünde öğrenci-öğretmen iletişiminin sevgiye dayanması gerektiğini şöyle betimler: “*Ara sıra öğretmenle göz göze geliyorsun. Onun gülümsemelerine sen de gülümseyerek karşılık veriyorsun. Bir çeşit iletişim bu. Her gülümsemenin ardından ondan sana, senden ona gizli ırmaklar akıyor. Bu durum seni daha çok yaklaştırıyor öğretmenine. İçin sevinçle doluyor. Öğretmenin bağlı olan ellerini çözmüş gibi. Daha okulun ilk günündesin. Hızla geliştiğini, değiştiğini hissediyorsun. Bu parmakların ileride çok güzel şeyler çizip yazacağına inanıyorsun*” (Güler, SUM: 11-12).

Güler, kendisinin de mesleği olan öğretmenliği ve öğretmenleri her fırsatta yüceltir. Öykülerinde ele aldığı öğretmenler, anlayışlı ve sevecendir. Mesleklerini en güzel şekilde icra ederler. *Ben ve Öğretmenim* adlı kitabında Güler, öğrencilerin öğretmenleriyle olan anılarını kitaplaştırmıştır. Eser bu yönüyle anı kitabı özelliği de taşımaktadır. Farklı kesimlerden ve farklı ekonomik düzeylerden ailelere mensup çocukların öğretmenlerine karşı yaklaşımlarını ele alan yazar, ideal öğretmen karakterini betimlemiştir: “*Öğretmenim, derslerini çoğunlukla piyes gibi işler. Başlarda tuhafımıza gitmişti bu tür anlatım. Öğretmenimiz ders anlatma işini giderek bizlere bırakmaya başlamıştı. Kendisi çoğunlukla öğrenci gibi*

sırada oturuyor, öğretmenlik rolünü biz üstleniyorduk. Takıldığımız, yanlış yaptığımız yerlerde elbette devreye giriyordu. Yine bir öğrenci gibi değil bir büyük oyuncu, öğretmen gibi anlatıma yön veriyordu. Yanlışlar oyun kuralları içinde düzeltiliyor, doğrular oyun kuralları içinde söyleniyordu... Sürekli ders yapmıyorduk. Aras Öğretmen nerede, ne zaman sıkıldığımızı, yorulduğumuzu anlıyordu. Flüt çalıyordu bizlere, fıkralar anlatıyordu. Kalın, gür sesiyle şiirler okuyordu” (Güler, 2011a: 5-12).

Mehmet Güler'in eserlerinde betimlediği “ideal öğretmen”; sevecen, her öğrenciyi değerli gören, çocukları her yönden geliştirmeye çalışan, öğretim yaparken eğitimi göz ardı etmeyen, öğrencilerin aile ortamı hakkında da bilgi sahibi olan, okumaya öğrenmeye teşvik edici nitelikte olmalıdır. Yazar, “Öğretmen, kendi mesleğindeki değerleri geliştiren, ilerleten gerçek bir eğitimci olmak zorunda... Ticarileştirilmeden, horlanıp ezilmeden öğretmenliğin yüceltilmesi gerektiğine inanıyorum.” diyerek öncelikle eğitimin mimarı olan öğretmenlere sorumluluk yüklemektedir.

6.Vatan Sevgisi

Bireylerin, ait oldukları toplumun kültürünü özümseyerek yetişmeleri için o toplumla ortak duyguları paylaşmaları gerekir. Bir milleti millet yapan ortak değerlerden biri de vatan sevgisidir. Türk kültüründe vatan, çok kıymetli bir yere sahiptir. Bu nedenle çocuklara vatan sevgisi ve tarih bilinci kazandırmak, onların duyuşsal gelişimlerini sağlamak açısından oldukça önemlidir.

Yazar Mehmet Güler, çocuklar için yazdığı öykülerde sık sık vatanın kutsallığından, Türkiye'nin eşsiz güzelliğinden söz eder. Öykülerindeki mekânları Türkiye'deki farklı şehirlerden seçen yazar, çocuklara her yörenin öne çıkan özelliklerine ilişkin bilgileri genel kültür olarak kazandırmaya çalışır. *Ülkem'in Renkli Haritası* adlı öyküsünde yazar, bir yandan ilk defa Türkiye haritası çizen bir çocuğun ülkesine duyduğu sevgiyi anlatır; bir yandan da Türkiye'nin belli başlı fiziki özelliklerini gözler önüne serer. Böylece çocukların ülkelerini sevmelerini ve ona hayranlık duymalarını sağlamaya çalışan yazarın çocuk kahramana verdiği “Ülkem” ismi de bu görüşü destekler niteliktedir: “Haritasını bitirdi sanıyorduk ki Tuz Gölü'nü gördü. ‘Hay Allah!’ dedi. ‘Ne çok da şey varmış Türkiye'nin üstünde...’ Biraz yorulsa da böylesine zengin bir ülkede yaşadığına sevindi. Renk renk ışık içinde dalgalanıyordu ülkesi. Ülkem, onu şimdi daha çok sevdiğini düşündü” (Güler, BGO: 75-77).

Vatan bir toprak parçasından çok daha fazlasıdır. Bu nedenle milletçe ona sahip çıkılması gerekir. Mehmet Güler, sahip olunan güzelliklerin kıymeti bilinmezse kaybedileceğini, vatanın korunmasında herkese görevler düştüğünü öyküleriyle vurgulamak ister. *Okul Zili* adlı öyküsünde ana kahraman olan Kamber dedenin, 17 yaşındayken ülkenin bağımsızlığı için savaşa gittiğini şöyle anlatır: “Müdür ‘seferberlik’ dedikçe içi sızlamıştı. Seferberlik olacak da Kamber dede dışarıda kalacaktı. Olacak şey miydi? O müdür gelip de göreydi Kemal Paşa'nın seferberliğini. Yaşı on yediye yeni sürüyordu. Küçüklerin oluşturduğu ‘yandım anam kurası’na gönüllü yazılmıştı. İnönü, Dumlupınar, Sakarya cephesi demeden koşup durmuşlardı. Düşmanları söküp çıkarmışlardı topraklarımızdan. Sonra geçim derdi çökmüştü omuzlarına” (Güler, İDG: 42).

Mehmet Güler, ülkesine hasret çeken bir çocuğun dünyasını *Sıla* adlı öyküsünde anlatır: “Sıla, yurt dışında doğdu. Her yaz Türkiye'ye gidiyorlar. Öz vatanlarından kopmuş değiller. Türkiye'de büyükbabası, büyükbabası, kuzenleri, teyzeleri, dayıları var. Türkiye'de daha çok şeyleri var. Sıla, adının her söylenmesinde öz memleketi olan Türkiye'ye gidip geliyor. Niçin öyle oluyor anlayamıyor. Dayanılmaz sila özlemi mi kuşatıyor kendini; adı ülkesiyle mi özdeşleşiyor yoksa adını koyan büyükbabasının sesini mi duyar gibi oluyor bilinmez.

Neden; biri değil, belki hepsi" (Güler, 2012c: 48-49). Öyküde Sıla, memleket özlemine ve sevgisini resim yaparak gösterir.

7. Ana Dili Sevgisi

Güler, dil devrimiyle ve öz Türkçe kelimelerin kullanımıyla ilgili düşüncelerini şöyle ifade eder: *"Dil devrimine inanan birisi olarak Yunusların, Karacaoğlanların, Veysellerin yunmuş, ykanmış, coşkulu dilleri; akademik azınlığın aşdaltı, özentili, kozmopolit dillerinden daha sıcak, daha güzel geliyor bana. Bu, basit bir dili seçmek anlamına gelmiyor elbette ki. Yalınlık çizgisinde geliştirilmiş bir dil anlamına geliyor. Ülke bağımsızlığında en duyarlı olduğum anallardan birisi dil konusudur. Kompüter karşısında bilgisayar, tayyare karşısında uçak, muallim/hoca karşısında öğretmen diyen bir dil sevgisi ve seçimi benimki. Çok aşırıya kaçmadan... Zorlamadan... Dil ırkçılığına da düşmeden..."*

Mehmet Güler, Türkçe öğretmeni olmasının da verdiği duyarlılıkla dil kullanımında özellikle Türkçe kelimeleri yeğler, yabancı kelimelere itibar etmez. Dil hassasiyetini şöyle özetler: *"Cumhuriyet devrimlerinin bir tanesi de 'dil devrimi'dir. Bu devrimin temelinde daha ulusal bir dil özlenir. Özlenen bu dil daha yalın olacaktır. Halka, öz değerlerimize dönük bir dil olmasına özen gösterilecektir. Sadece aydının, entelektüelin konuştuğu, yazdığı jargon benimsenmeyecektir. Öz Türkçe değerlere bağlı kalınarak dilin de değişken olduğu kabul edilecektir. Ziya Gökalp'ın söylemiyle 'ana sütü kadar saf ve temiz' olan dil aranıp bulunacaktır. Bunlar daha ilerilere taşınacaktır."* Mehmet Güler, çocuklara dil duyarlılığı kazandırmak için bazı öykülerinde üstü kapalı olarak çocukları yabancı sözcükler yerine Türkçelerini kullanmaya yönlendirmektedir. *Altın Bayan ya da Golden Lady* öyküsünde geçen at, ona "Altın Bayan" diye seslenildiğinde daha mutlu olmaktadır: *"Koşu pistinde 'Altın Bayan'a çıkmıştı adım. Kimi de 'Golden Lady' diye sesleniyordu bana. Biri Türkçeydi bu adların, diğeri İngilizce. İkisine de alışmışım. Ama ben yine de 'Altın Bayan' diye seslenmesinden hoşlanıyordum. Neden böyle oluyordu, doğrusu yanıtını ben de tam olarak bilmiyordum. 'Altın Bayan' diye bağırıldılar mı gerçekten kendimi altından yapılmış bir at sanıyordum"* (Güler, YR: 69).

Mehmet Güler'in dil bilincini işlediği uzun öykülerden biri de *Gül Solmadan Öpücük Kurumadandır*. Yazar, internet bağımlısı oğluna dil duyarlılığı aşılamaya çalışan bir baba karakterine yer verir. Öyküde internet üzerinden sohbet etmekte olan çocukların arasında geçen mesajlaşmaya şahit olan baba, oğlunu uyarır. "Dil kirlenmesi" hakkında ona bilgi vererek çocuğun dil duyarlılığı geliştirmesi konusunda nasihatlerde bulunur: *"Bilgisayarda hemen hemen her sözcüğü yanlış, bozuk yazıyorsun. Bu durum giderek sende alışkanlık hâlini alacak. Kullandığı dile, yazım kurallarına dikkat etmeyen insan hiçbir yerde başarılı olamaz, unutma"* (Güler, 2010a: 47-48).

Yazar, gençlerin ve çocukların zaman kazanmak ve daha çok yazabilmek için dil kurallarına dikkat etmediklerini vurgulamaya çalışmıştır. Böylece çocukların öncelikle bu sorunu fark etmelerini, sonrasında ise dil bilinci kazanmalarını sağlamaya çalışır.

SONUÇ

Çocuk eğitiminin öneminin anlaşılmasından sonra edebiyatçılar da bu alandaki eksikliğin giderilmesi için eserler vermişler ve böylece çocuk yazını oluşmaya başlamıştır. Kritik bir döneme hitap eden çocuk edebiyatı, bu yönüyle ayrı bir öneme sahiptir. Nitelikli çocuk kitabı yazmak için her şeyden evvel çocuğu anlamak ve tanımak, onun gelişim dönemi özelliklerini iyi bilmek, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun davranmak gerekir. Teknolojinin ve modern çağın esiri olan, kitaplara ilgi duymayan insanların giderek çoğaldığı günümüzde Mehmet Güler, okunmayı ve çocukları kitaba yaklaştırmayı başarmış yazarlardandır.

Sevginin gücünü iyi bilen yazar, tüm eserlerinin merkezine *sevgiyi* koyarak çocuklara yaşamı, doğayı, insanları, hayvanları karşılıksız sevme duygusu kazandırmaya çalışır. Yazarın sevgi değeriyle birlikte ağırlıklı olarak yer verdiği başka bir değer de *umuttur*. Yazar her fırsatta umudu, yaşama sevincini ön plana çıkarmaya çalışır. Çocukları karamsarlığa düşmekten kurtarır ve zorluklarla baş etmede mutlaka bir çıkış kapısının olduğuna dair inanç kazandırmayı amaçlar. Çalışmada yazarın eserlerindeki sevgi değeri; *aile sevgisi (anne-çocuk, baba-çocuk, kardeş sevgisi), yaşama sevinci, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, okul sevgisi, vatan sevgisi, ana dili sevgisi* gibi farklı başlıklarla ele alınmıştır. Güler'in öykülerinde dikkat çeken özellik, iletilerin örtük olmasıdır. Güler, öyküleriyle çocukları eğitmeyi amaçlamaktadır ancak yazardaki eğiticilik didaktik değildir. Çocuğu eğitmek için buyurgan bir tavırla ısrarcı bir ifade kullanmaz. Eserlerindeki iletiler daha çok kurgu içinde sezdirilerek verilir.

KAYNAKÇA

- Adler, Alfred (1996). *Çocuk Eğitimi*. (Çeviren: Kamuran Sipal). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Bilgin, Nuri (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Çelikkaya, Hasan (1996). *Fonksiyonel Eğitim Sosyolojisi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Güler, Mehmet (2002). *En Güzel Gülücük Oyunu* (2.baskı). İstanbul: Bu Yayınevi.
- _____ (2006). *İkizler*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- _____ (2007). *Yeşil Dinozorlar Derneği* (1.baskı). İstanbul: Bu Yayınevi.
- _____ (2010a). *Gül Solmadan Öpücük Kurumadan* (3.baskı). İstanbul: Özyürek Yayıncılık.
- _____ (2010b). *Saçları Boncuk Seli* (1.baskı). İstanbul: Şimşek Yayınları.
- _____ (2011a). *Ben ve Öğretmenim* (2.baskı). İstanbul: Nesin Yayıncılık.
- _____ (2011b). *Bir Kış Masalı* (5.baskı). İstanbul: Özyürek Yayıncılık.
- _____ (2011c). *Uçurtmam Bulutlardan Yüce* (3.baskı). İstanbul: Özyürek Yayıncılık.
- _____ (2012a). *Bir Tuz Masalı* (1.baskı). İstanbul: Özyürek Yayıncılık.
- _____ (2012b). *Çim Adam* (1.baskı). İstanbul: Özyürek Yayıncılık.
- _____ (2012c). *Selam Vermeyi Seven Çocuk* (1.baskı). İstanbul: Özyürek Yayıncılık.
- _____ (2012ç). *Uzay Günlükleri* (2.baskı). İstanbul: Nesin Yayıncılık.
- _____ (2015a). *Çıtı Pıtı Özlem ile Yaramaz Özgür*. İstanbul: Doğan Egmont Yayınları.
- _____ (2015b). *Uzaylı Uzi* (3.baskı). İstanbul: Doğan Egmont Yayınları.
- _____ (2018). *Ruandalı Dinozor*. İstanbul: Özyürek Yayınları.
- _____ (ty). *Adım Çocukların Olsun*. İstanbul: Özyürek Yayıncılık. (AÇO)
- _____ (ty). *Aydede'nin Öpücüğü*. İstanbul: Özyürek Yayıncılık. (AÖ)
- _____ (ty). *Balonlar Gökyüzünün Olsun*. İstanbul: Özyürek Yayıncılık. (BGO)
- _____ (ty). *İçim Dışım Gökkuşağı*. İstanbul: Özyürek Yayıncılık. (İDG)

_____ (ty). *Satılık Uzay Mekiği*. İstanbul: Özyürek Yayıncılık. (SUM)

_____ (ty). *Yelesi Rüzgâr*. İstanbul: Özyürek Yayıncılık. (YR)

Işık, İhsan (2006). *Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi. II. Cilt*. 825. Ankara: Elvan Yayınları.

Yağmurlu, Ahmet (1981). Okul Bir Türküdür [Mehmet Güler]. *Türk Dili dergisi*, C: XLII (354), 890-892.